

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Jana Vyklického a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **M. K.**, zastoupen JUDr. Petrem Novotným, advokátem se sídlem Praha 2, Slezská 36, proti žalované: **Policie České republiky**, Ředitelství služby cizinecké policie, se sídlem Praha 3, Olšanská 2, proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 10. 2014, č. j. CPR-10853-6/ČJ-2014-930310-V242, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 1. 2015, č. j. 1 A 58/2014 – 26,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 29. 10. 2014, č. j. CPR-10853-6/ČJ-2014-930310-V242 žalovaná zamítla odvolání žalobce (dále „stěžovatel“) a potvrdila rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství police hl. m. Prahy, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort ze dne 10. 6. 2014, č. j. KRPA-495283-45/ČJ-2013-000022 (dále „správní orgán I. stupně“), kterým bylo stěžovateli uloženo správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 9 a § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (dále „zákon o pobytu cizinců“) a současně na 1 rok stanovena doba, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie.

Rozhodnutí žalované napadl stěžovatel žalobou podanou k Městskému soudu v Praze (dále „městský soud“). V žalobě namítal nedostatečné vypořádání svých odvolacích námitek. Dále namítal rozpor rozhodnutí s ust. § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců,

neboť rozhodnutím dochází k nepřiměřenému zásahu do jeho soukromého a rodinného života. Stěžovatel měl dále za to, že se žalovaná ve svém rozhodnutí nevypořádala ani s podmínkami přiměřenosti správního vyhoštění podle § 174a zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel též namítal, že jednal v omluvitelném omylu ohledně doby platnosti svého víza. Dále stěžovatel nesouhlasil s posouzením aktuální situace na Ukrajině v rámci závazného stanoviska vydaného k jeho vycestování. Správní orgány též dle námitek stěžovatele uplatněných v žalobě nezjistily dostatečně skutkový stav.

Rozsudek Městského soudu v Praze

Městský soud žalobu stěžovatele zamítl. Konstatoval, že stěžovatel byl držitelem krátkodobého víza typu C opravňujícího k pobytu v délce 90 dnů ode dne vstupu do schengenského prostoru. Poslední potvrzený vstup byl zjištěn na základě vstupního razítka dne 30. 6. 2013, je proto zcela zřejmé, že se stěžovatel v době zajištění policií dne 14. 12. 2013 pohyboval na území České republiky bez platného víza. Soud odmítl žalobní námitku stěžovatele, který tvrdil, že se domníval, že jej vízum opravňuje k pobytu na celou dobu své platnosti (tedy od 25. 6. 2013 do 24. 6. 2014). K této námitce soud konstatoval, že na vízu samotném je poznamenána také maximální délka pobytu, a to ve třech různých jazycích. Tvzení stěžovatele se tedy jeví jako účelové. Městský soud též poukázal na to, že stěžovateli bylo již dvakrát uloženo správní vyhoštění pro pobyt na území České republiky bez platného víza. Stěžovateli tedy jistě nebyl vízový proces neznámý.

K žalobní námitce směřující proti zásahu do stěžovatelova soukromého a rodinného života rozhodnutím o správním vyhoštění nejprve městský soud uvedl kritéria vyplývající z judikatury Evropského soudu pro lidská práva k čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Zdůraznil, že toto právo není absolutní a je zde prostor pro vyvážení zájmů jednotlivce a státu. Správní orgány obou stupňů se posouzením zásahu do stěžovatelova práva na soukromý a rodinný život zabývaly a své závěry zdůvodnily. Přitom správně vycházely z pobytové minulosti stěžovatele, který ač byl dříve již dvakrát vyhoštěn, opět nerespektoval své povinnosti stanovené zákonem o pobytu cizinců. Správní orgány nepopřely fakt, že stěžovatel má v České republice manželku a dvě dcery, ani nepopíraly zásah do soukromého a rodinného života stěžovatele, dospěly však k závěru, že tento zásah není takové intenzity, aby mohlo být od uložení správního vyhoštění upuštěno. Městský soud uvedl, že stěžovatel si byl vědom svého nelegálního pobytu, ale neprojevil žádný zájem o dobrovolné řešení své situace. Závažnost jeho protiprávního jednání je dána též recidivou (stěžovateli bylo správní vyhoštění již dvakrát uloženo). Stěžovatel si měl být vědom toho, že vzhledem k absenci vlastního legálního pobytového statusu vystavuje nelehké situaci svou manželku a dvě nezletilé dcery. Manželka žila se starší dcerou v České republice i před příjezdem stěžovatele dne 30. 6. 2013. Mezitím znova otěhotněla a 9. 5. 2014 porodila druhou dceru. Je nesporné, že stěžovatel rozvíjel svůj soukromý a rodinný život v České republice i přes svůj značně nejistý pobytový status. Nelze přehlédnout ani rodinné zázemí manželky stěžovatele na Ukrajině. (Má zde matku a tři sourozence, matku navštěvuje v jejím rodinném domě čtyřikrát ročně.)

Městský soud se neztotožnil ani s námitkou stěžovatele, že správní orgány nezhodnotily přiměřenost jeho vyhoštění podle § 174a zákona o pobytu cizinců. Zejména správní orgán I. stupně se podrobně zabýval okolnostmi opakovaného nelegálního pobytu

pokračování

stěžovatele ve srovnání s velmi krátkými pobyty na základě víz vydaných v jiných členských státech Evropské unie. Též uvedl, že stěžovatel neměl v České republice nikdy povolen žádný druh pobytu. Ekonomické a sociální vazby stěžovatele na území České republiky tedy vyhodnotil správní orgán I. stupně jako nulové.

K závaznému stanovisku Ministerstva vnitra k možnosti vycestování stěžovatele městský soud uvedl, že byla vydána stěžovateli dvě taková stanoviska, a to ze dne 14. 1. 2014, č. j. KRPA-495283/ČJ-2013-000022, a ze dne 17. 4. 2014, č. j. KRPA-495283/ČJ-2013-000022. Ministerstvo vnitra konstatovalo, že stěžovateli nehrozí nebezpečí vážné újmy podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Napětí na Ukrajině se netýkalo západní oblasti, odkud pochází stěžovatel, navíc stěžovatel několikrát do roka na Ukrajinu cestuje za svou rodinou.

Kasační stížnost

V kasační stížnosti odkazuje stěžovatel na důvod podle § 103 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“).

Stěžovatel namítá, že městský soud akceptoval nesprávná skutková zjištění správních orgánů. Je přesvědčen, že se svým jednáním nedopustil porušení zákona. Rozhodnutí o správním vyhoštění představuje podle stěžovatele nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života ve smyslu § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Městský soud se dostatečně nevypořádal s podmínkami přiměřenosti podle § 174a zákona o pobytu cizinců.

Stěžovatel přijel do České republiky za svojí manželkou a jejich společnou dcerou, které obě měly v České republice udělen trvalý pobyt. Pobývá s nimi i v současné době ve společné domácnosti také s druhou dcerou, jež má v České republice též udělen trvalý pobyt. Stěžovatel tvrdí, že byl až do okamžiku zadržení policií přesvědčen, že jej udělené schengenské vízum opravňuje k pobytu v rámci schengenského prostoru nepřetržitě po celou dobu jeho platnosti (25. 6. 2013 až 24. 6. 2014). Jednal tedy v ospravedlnitelném omylu, který vylučuje jeho právní odpovědnost.

Stěžovatel též nesouhlasí s obsahem závazného stanoviska k možnosti jeho vycestování. Podle stanoviska nehrozí na západě Ukrajiny nebezpečí z důvodu konfliktu, který probíhá na východě Ukrajiny. Podle stěžovatele jsou však právě ze západu Ukrajiny povoláváni muži v aktivním věku do armády a odesíláni na frontu na východě. S ohledem na všeobecnou mobilizaci na Ukrajině se stěžovatel obává o svůj život.

Nucený návrat na Ukrajinu by podle stěžovatele špatně nesla i jeho manželka, která by byla nucena se v České republice jako samoživitelka starat o dvě malé dcery. Stěžovatel uvádí, že společný návrat na Ukrajinu není možný, neboť tam stěžovatelka nemá majetek, ani rodinné ekonomické či sociální zázemí.

Závěrem stěžovatel navrhuje zrušení rozsudku městského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti vyjádřila podáním ze dne 27. 2. 2015. Navrhla zamítnutí kasační stížnosti a zdůraznila, že stěžovateli bylo v minulosti opakovaně uloženo správním vyhoštěním a přesto opakovaně pobýval na území České republiky nelegálně. Stěžovatel si musel být vědom, že pokud bude zjištěn jeho neoprávněný pobyt v České republice, bude mu uloženo správní vyhoštění a nemohl spoléhat na to, že soužití ve společné domácnosti s jeho rodinou zde bude důvodem, pro který mu správní vyhoštění uloženo nebude.

Posouzení Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud se kasační stížností zabýval nejprve z hlediska splnění podmínek řízení. Ověřil, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a podle obsahu uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., což jsou důvody přípustné. V řízení o kasační stížnosti je též zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud konstatuje, že městský soud ani správní orgány obou stupňů nijak nezpochybnily existenci stěžovatelova rodinného života na území České republiky. Ani soud ani správní orgány však nepovažovaly zásah do jeho rodinného života za nepřiměřený. Z judikatury zdejšího soudu vyplývají přitom závěry zbudované na judikatorních kritériích dovozených Evropským soudem pro lidská práva, podle nichž nelze opomenout při posuzování přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života cizince, zda dotčené osoby věděly při budování svého rodinného života na území jiného státu, že jejich rodinný život v dané zemi je od počátku nejistý (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2014, č. j. 5 As 102/2013 – 31).

Tak tomu bylo i v případě stěžovatele, který do České republiky za svojí manželkou a starší dcerou přicestoval na schengenské vízum opravňující jej k pobytu na 90 dní a ani s vědomím existence svého rodinného života na území České republiky se nepokusil o získání jiného pobytového statusu podle zákona o pobytu cizinců, který by jej opravňoval k dlouhodobému pobytu v České republice. Za rodinou na devadesátidenní schengenské vízum stěžovatel přicestoval dne 30. 6. 2013, zajištěn policií byl až při kontrole dne 14. 12. 2013. Ani v této relativně dlouhé době se nepokusil svůj pobytový status vyřešit. Ze správního spisu rovněž Nejvyšší správní soud zjistil, že manželka stěžovatele žila se starší dcerou v České republice již v době uložení minulého správního vyhoštění stěžovateli rozhodnutím ze dne 26. 1. 2012. Stěžovatel si tedy v době přicestování do České republiky musel být vědom, že devadesátidenní vízum nemůže zakládat dlouhodobé pobytové oprávnění, na jehož základě by bylo možné budovat soukromý a rodinný život v České republice. S ohledem na to, že manželka i dcery mají v České republice udělen trvalý pobyt, měl stěžovatel možnost se pokusit z tohoto titulu získat dlouhodobější pobytový status podle zákona o pobytu cizinců, který by odpovídal jeho záměru žít se svou rodinou na území České republiky. Místo toho však opakovaně pobýval na území České republiky nelegálně i po skončení platnosti víza.

Nejvyšší správní soud zcela aprobejuje východiska žalované i městského soudu, opřena o judikaturu ESLP, že právo vyplývající z čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod není absolutní a je zde prostor pro vyvažování protichůdných zájmů cizince a státu. Za porušení zákona o pobytu cizinců, kterého se

pokračování

stěžovatel dopustil, lze uložit správní vyhoštění až na pět let. Uložení správního vyhoštění na dobu jednoho roku v případě, kdy stěžovatel opakovaně pobýval na území České republiky bez platného víza (jedná se již o třetí uložené správní vyhoštění ze stejného důvodu), podle názoru Nejvyššího správního soudu přiměřeně odráží zájem České republiky na sankcionování opakovaného ignorování zákona o pobytu cizinců a zároveň chrání rodinný život stěžovatele. Tuto rovnováhu respektoval také správní orgán I. stupně při stanovení délky doby vyhoštění, když zohlednil existenci stěžovatelova rodinného života v České republice jako polehčující okolnost.

Bez významu není v této souvislosti ani skutečnost, že manželka stěžovatele je původem z Ukrajiny, stejně jako sám stěžovatel, a má v zemi původu rodinné zázemí, stejně tak jako sám stěžovatel. Do protokolu ze dne 15. 12. 2013 stěžovatel uvedl, že manželka má na Ukrajině dvě sestry a bratra, na návštěvu tam dojíždí několikrát ročně a když je na Ukrajině, bydlí u matky v rodinném domku. Tvrzení stěžovatele, že jeho manželka nemá na Ukrajině majetek ani zázemí, je zjevně nepravdivé, zatímco skutečnost na straně stěžovatele i jeho manželky nepochybně rozšiřuje možnosti společného soužití celé rodiny v České republice i na Ukrajině, po přechodnou dobu i trvale či trvaleji (například po dobu, po kterou stěžovateli nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie podle rozhodnutí o vyhoštění).

Tvrzení stěžovatele, že pobýval na území České republiky v domnění, že jej devadesátidenní schengenské vízum opravňuje k pobytu po celou dobu platnosti (tedy od 25. 6. 2013 do 24. 6. 2014) považuje rovněž Nejvyšší správní soud za účelové. Na vízu samotném je zřetelně uvedena doba pobytu 90 dní ve třech jazycích. Také nelze přehlédnout, že stěžovateli bylo nyní již potřetí uloženo správní vyhoštění za prakticky stejné jednání. Stěžovatel i v předchozích dvou případech vždy přicestoval do České republiky na vízum a pobýval zde i po skončení doby jeho platnosti, a to s totožnými následky, jako je tomu v nyní posuzované věci. Je proto prakticky vyloučené, že by si nebyl dostatečně vědom své povinnosti pobývat na území České republiky jen s platným vízem a stejně tak i to, že by se omluvitelně mýlil v posuzovací době platnosti víza. Ostatně ani omyl stěžovatele v tomto případě by nebyl relevantní pro rozhodnutí o správním vyhoštění. Zákon o pobytu cizinců takový omyl nezohledňuje a obecně se uplatní zásada, že neznalost práva neomlouvá (srovnej například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2014, č. j. 3 Azs 168/2014 – 26).

Stěžovatel též namítal, že se městský soud dostatečně nevypořádal s podmínkami přiměřenosti rozhodnutí žalované ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců. V žalobě však uplatnil pouze obecně formulovanou námitku, že se s podmínkami přiměřenosti podle § 174a zákona o pobytu cizinců žalovaná nevypořádala. Nenamítal přitom chybné posouzení přiměřenosti žalovanou, nýbrž absenci takového posouzení. Z tohoto pohledu se uvedenou žalobní námitkou zabýval městský soud, který zrekapituloval posouzení přiměřenosti provedené správními orgány a naopak je shledal dostatečným s tím, že správní orgány přesvědčivě posoudily přiměřenost rozhodnutí na základě všech relevantních kritérií. Toto posouzení považuje Nejvyšší správní soud za dostatečné obecně i ve vztahu k charakteru vznesené žalobní námítky. V té souvislosti lze připomenout závěr konstantní judikatury zdejšího soudu, ze kterého vyplývá určující význam žalobních bodů pro rozsah soudního přezkumu napadeného rozhodnutí správního orgánu (srovnej

například rozsudek ze dne 28. 6. 2013, č. j. 5 Afs 79/2012 – 18, nebo rozsudek rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78).

Stěžovatel dále nesouhlasil s obsahem závazného stanoviska k možnosti vycestování. Stanovisko vydává Ministerstvo vnitra k otázce, zda je vycestování cizince možné s ohledem na důvody znemožňující vycestování (srov. § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Důvody znemožňující vycestování cizince upravuje § 179 zákona o pobytu cizinců. Vycestování cizince není možné zásadně v případech, kdy cizinci hrozí při návratu do země původu vážná újma, za niž se podle zákona o pobytu cizinců považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. K aktuální bezpečnostní situaci na Ukrajině se Nejvyšší správní soud již vyjádřil v tom smyslu, že ji nelze považovat za případ tzv. „totálního konfliktu“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy (srov. usnesení 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17 nebo usnesení ze dne 25. 3. 2015, č. j. 3 Azs 259/2014 – 26).

Individualizované nebezpečí vyplývající z aktuální bezpečnostní situace na Ukrajině konkrétně pro jeho osobu stěžovatel netvrdil. Obavy stěžovatele, vyplývající pro něj z plnění branné povinnosti, za takové nebezpečí rozhodně považovat nelze. Branná povinnost je legitimní povinností občana vůči domovskému státu, akceptovanou i v mezinárodním měřítku. V daném případě neexistuje žádný objektivní důvod pro vyloučení takového závěru.

Službu v armádě při mobilizaci rozhodně nelze považovat za ohrožení svévolným násilím vyplývajícím z ozbrojeného konfliktu. Navíc nelze přehlédnout, že znění § 179 zákona o pobytu cizinců vychází z transpozice Směrnice Rady 2004/83/ES, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebují mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále „kvalifikační směrnice“), provedené zákonem č. 165/2006 Sb. Podle Čl. 15 kvalifikační směrnice se přitom vztahuje ohrožení cizince vážnou újmu svévolným násilím vyplývajícím z ozbrojeného konfliktu pouze k civilistům. Definicí civilisty ve smyslu kvalifikační směrnice se Nejvyšší správní soud zabýval například v rozsudku ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 – 68, kde dospěl k závěru, že (zjednodušeně řečeno) „civilistou je každá osoba, která není členem ozbrojených sil strany konfliktu“. Stěžovatel odvozuje namítané osobní riziko od nasazení na frontě jako voják ukrajinské armády. Netvrdí tedy vlastní ohrožení na životě jako civilisty, nýbrž jako tzv. kombatanu, na něhož se ochrana poskytovaná čl. 15 kvalifikační směrnice a § 179 zákona o pobytu cizinců nevztahuje. Ostatně také v citovaném rozsudku uvedl Nejvyšší správní soud, že při jiné interpretaci než respektující znění kvalifikační směrnice by „Česká republika (...) musela udělit doplňkovou ochranu každému kombatantovi, neboť kombatanti se z povahy věci účastní bojových akcí a nasazují svůj život, a tudíž jim hrozí „vážné ohrožení života“. Tato skutečnost, jakkoliv je válka obecně považována za velké zlo s obrovským dopadem na život jak civilistů, tak osob aktivně bojujících (tj. kombatantů), je však inherentní každému ozbrojenému konfliktu. Tím spíše tato skutečnost

pokračování

vytane na povrch, pokud výraz „svévolné násilí“ nahradíme spojením „nerozlišující násilí“, které více odpovídá anglickému a francouzskému znění kvalifikační směrnice (....) jež explicitně vychází ze zásady rozlišování mezi civilisty a kombatanty“.

Nejvyšší správní soud závěrem konstatuje, že žádný kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a), b) ani d) s. ř. s. nebyl naplněn, kasační stížnost posoudil jako nedůvodnou a proti ji zamítl dle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. Toto právo by náleželo žalované, která však náhradu nákladů nežádala a existence jejích nákladů ani jinak ze spisu nevyplývá. Nejvyšší správní soud proto náhradu nákladů nepřiznal žádnému z účastníků.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. dubna 2015

JUDr. Jaroslav
Vlašín
předseda senátu